TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2009. gada 22. oktobrī *

Apvienotās lietas C-261/08 un C-348/08

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 68. un 234. pantam, ko *Tribunal Superior de Justicia de Murcia* (Spānija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2008. gada 12. jūnijā un 22. jūlijā un kas Tiesā reģistrēti attiecīgi 2008. gada 19. jūnijā un 30. jūlijā, tiesvedībās

María Julia Zurita García (C-261/08),

Aurelio Choque Cabrera (C-348/08)

pret

Delegado del Gobierno en la Región de Murcia.

* Tiesvedības valoda — spāņu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: sestās palātas priekšsēdētāja P. Linda [*P. Lindh*], kas pilda trešās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] (referents), A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*] un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā iesniedzējtiesas 2008. gada 13. jūnija pieteikumu, kurš Tiesā ir reģistrēts 2008. gada 19. jūnijā, lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-261/08 piemērot steidzamības tiesvedību atbilstoši Reglamenta 104.b pantam,

ņemot vērā Tiesas trešās palātas 2008. gada 25. jūnija lēmumu lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu steidzamības tiesvedību nepiemērot,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Čokes Kabreras [*Choque Cabrera*] vārdā — E. Bermejo Garesa [*E. Bermejo Garrés*], *procuradora*, un A. Korbalans Maikess [*A. Corbalan Maiquez*], *abogado*,

— Spānijas valdības vārdā — N. Diasa Abada [*N. Díaz Abad*], pārstāve,

— Itālijas valdības vārdā — I. Bruni [*I. Bruni*], pārstāve, kurai palīdz Dž. Fjengo [*G. Fiengo*] un V. Ferrante [*W. Ferrante*], *avvocati dello Stato*,

— Austrijas valdības vārdā — E. Rīdls [*E. Riedl*], pārstāvis,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — M. Vailderspins [*M. Wilderspin*] un E. Adsera Ribeira [*E. Adsera Ribera*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2009. gada 19. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālus nolēmumus ir par EKL 62. panta 1. punkta un 2. punkta a) apakšpunkta, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. marta Regulas (EK) Nr. 562/2006, ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV L 105, 1. lpp.), 5., 11. un 13. panta interpretāciju.

2 Šie lūgumi tika iesniegti divās tiesvedībās, kuru ietvaros Bolīvijas pilsoņi Surita Garsija [*Zurita García*] (lieta C-261/08) un Čoke Kabrera [*Choque Cabrera*] (lieta C-348/08) vēršas pret *Delegado del Gobierno en la Región de Murcia* (valdības pārstāvis Mursijas reģionā, turpmāk tekstā — "*Delegado del Gobierno*") par pret šīm personām pieņemtajiem lēmumiem par viņu izraidīšanu no Spānijas teritorijas ar aizliegumu piecu gadu laikā ieceļot Šengenas telpā.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

Šengenas protokols

3 Atbilstoši 1. pantam Protokolā, ar ko Šengenas *acquis* iekļauj Eiropas Savienības sistēmā un kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un ar Amsterdamas līgumu — Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam (turpmāk tekstā — "Protokols"), trīspadsmit Eiropas Savienības dalībvalstis ir pilnvarotas izveidot ciešāku savstarpēju sadarbību Šengenas *acquis* piemērošanas jomā, kā tas ir definēts minētā protokola pielikumā. Šo sadarbību veic Eiropas Savienības tiesību un iestāžu ietvaros, ievērojot attiecīgos Līguma par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līguma noteikumus.

4 Atbilstoši Protokola 2. panta 1. punkta pirmajai daļai, sākot ar datumu, kad stājās spēkā Amsterdamas līgums, — 1999. gada 1. maiju — minētā protokola 1. pantā paredzētajām trīspadsmit dalībvalstīm Šengenas *acquis* nekavējoties tiek piemērots.

5 Minētais Šengenas *acquis* ietver *inter alia* Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdību, Vācijas Federatīvās Republikas valdības un Francijas Republikas valdības nolīgumu par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām, kas parakstīts Šengenā 1985. gada 14. jūnijā (OV 2000, L 239, 13. lpp.), kā arī Konvenciju, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, kas parakstīta Šengenā 1990. gada 19. jūnijā (OV 2000, L 239, 19. lpp.) un kurā grozījumi ir izdarīti ar Padomes 2004. gada 13. decembra Regulu (EK) Nr. 2133/2004 par prasību dalībvalstu kompetentām iestādēm sistemātiski apzīmogot trešo valstu pilsoņu ceļošanas dokumentus, kad viņi šķērso dalībvalstu ārējās robežas, un par saistītiem grozījumiem Šengenas [nolīguma] Īstenošanas konvencijā un kopīgajā rokasgrāmatā (OV L 369, 5. lpp.; turpmāk tekstā — "ŠNK").

6 Piemērojot Protokola 2. panta 1. punkta otrās daļas otro teikumu, Eiropas Savienības Padome 1999. gada 20. maijā pieņēma Lēmumu 1999/436/EK, ar ko atbilstīgi Eiropas Kopienas dibināšanas līguma un Līguma par Eiropas Savienību attiecīgajiem noteikumiem nosaka tiesisko pamatu visām normām un lēmumiem, kas veido Šengenas *acquis* (OV L 176, 17. lpp.). No šā lēmuma 2. panta, to aplūkojot kopsakarā ar tā A pielikumu, izriet, ka Padome ir izvēlējusies LES 62. un 63. pantu, kas iekļauti EK līguma IV sadaļā ar nosaukumu "Vīzu politika, patvēruma politika, imigrācijas politika un cita politika, kas saistīta ar personu brīvu pārvietošanos", kā juridisko pamatu ŠNK 23. pantam.

ŠNK

7 ŠNK 6.b pantā ir noteikts:

"1. Ja trešās valsts pilsoņa ceļošanas dokumentā nav ieceļošanas zīmoga, attiecīgās valsts kompetentās iestādes var prezumēt, ka tā turētājs neizpilda vai vairs neizpilda attiecīgajā dalībvalstī piemērojamos uzturēšanās ilguma nosacījumus.

2. Šo prezumpciju var atspēkot, ja attiecīgais trešās valsts pilsonis jebkādā veidā sniedz ticamus pierādījumus — piemēram, transporta biļetes vai pierādījumus par viņa uzturēšanos ārpus dalībvalstu teritorijas — kuri apliecina, ka viņš ir izpildījis nosacījumus saistībā ar īslaicīgas uzturēšanās ilgumu.

[..]

3. Ja 1. punktā minēto prezumpciju neatspēko, kompetentās iestādes var izraidīt trešās valsts pilsoni no attiecīgo dalībvalstu teritorijas."

8 ŠNK 23. pantā ir noteikts:

"1. Ārvalstniekam, kas neatbilst vai vairs neatbilst īstermiņa uzturēšanās nosacījumiem, ko piemēro vienas Līgumslēdzējas Puses teritorijā, parasti ir tūlīt jāatstāj Līgumslēdzēju Pušu teritorija.

[..]

3. Ja šāds ārvalstnieks nav aizceļojis labprātīgi vai ir pamats uzskatīt, ka šāda aizceļošana nenotiks, vai arī ja tūlītēja ārvalstnieka aizceļošana ir vajadzīga ar valsts drošību vai sabiedrisko kārtību saistītu iemeslu dēļ, viņš ir jāizraida no Līgumslēdzējas Puses teritorijas, kurā aizturēts, saskaņā ar šīs Līgumslēdzējas Puses tiesību aktiem. Ja

attiecīgās valsts tiesību akti neļauj ārvalstnieku izraidīt, ieinteresētā Līgumslēdzēja Puse attiecīgajai personai var atļaut palikt tās teritorijā.

[..]

5. Šā panta 4. punkta noteikumi neliedz piemērot ne attiecīgo valstu noteikumus patvēruma tiesību jomā, ne Ženēvas 1951. gada 28. jūlija Konvenciju par bēgļa statusu, kas grozīta ar Ņujorkas 1967. gada 31. janvāra Protokolu, ne arī šā panta 2. punktu un šīs konvencijas 33. panta 1. punktu."

Regula Nr. 562/2006

9 Regulā Nr. 562/2006 ir kodificēti pastāvošie noteikumi attiecībā uz kontroli uz robežām, un tā ir vērsta uz robežu integrētās pārvaldes politikas ar tiesību aktiem saistītā aspekta konsolidāciju un attīstību, precizējot normas attiecībā uz ārējo robežu šķērsošanu.

10 Minētas regulas 5. pantā attiecībā uz trešo valstu pilsoņu ieceļošanas nosacījumiem ir paredzēts:

"1. Attiecībā uz uzturēšanos, kas nav ilgāka par trim mēnešiem sešu mēnešu laikā, uz trešo valstu valstspiederīgajiem [pilsoņiem] attiecas šādi ieceļošanas noteikumi:

a) viņiem ir derīgs ceļošanas dokuments vai dokumenti, kas dod tiesības šķērsot robežu;

b) viņiem ir derīga vīza, ja tā vajadzīga saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 539/2001 (2001. gada 15. marts), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru pilsoņiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru pilsoņiem šī prasība neattiecas [OV L 81, 1. lpp.], izņemot gadījumus, ja viņiem ir derīga uzturēšanas atļauja;

c) viņi pamato iecerētās uzturēšanās mērķi un apstākļus, viņiem ir pietiekami iztikas līdzekļi gan iecerētās uzturēšanas laikam, gan lai atgrieztos izcelsmes valstī vai tranzītā dotos uz trešo valsti, kurā viņus noteikti uzņems; vai arī viņiem ir iespēja likumīgi iegūt iztikas līdzekļus;

d) viņi nav personas, par ko [Šengenas informācijas sistēmā] izdots brīdinājums, lai atteiktu ieceļošanu;

e) viņus neuzskata par apdraudējumu kādas dalībvalsts politikai [sabiedriskai kārtībai], iekšējai drošībai, sabiedrības veselībai vai starptautiskām attiecībām, un, jo īpaši, valstu datubāzēs par viņiem nav izdots brīdinājums, lai minēto iemeslu dēļ atteiktu ieceļošanas atļauju.

[..]"

11 Regulas Nr. 562/2006 11. panta par pieņēmumu attiecībā uz uzturēšanās ilguma nosacījumiem 1. un 3. punkta formulējumā ir pārņemts ŠNK 6.b panta 1. un 3. punkta formulējums, izņemot spāņu valodas redakciju, kuras minētā 11. panta 3. punktā ir paredzēts:

"Ja 1. punktā minēto prezumpciju neatspēko, kompetentās iestādes izraida trešās valsts pilsoni no attiecīgo dalībvalstu teritorijas."

12 Minētas regulas 13. pantā, kas attiecas uz ieceļošanas atteikumu, ir noteikts:

"1. Trešās valsts valstspiederīgajiem [pilsoņiem], kas neatbilst 5. panta 1. punktā izklāstītiem ieceļošanas nosacījumiem un nepieder pie to personu kategorijas, uz ko attiecas 5. panta 4. punkts, atsaka ieceļošanu dalībvalstu teritorijās. Tas neskar īpašos noteikumus par patvēruma tiesībām un starptautisku aizsardzību vai ilgtermiņa vīzām.

[..]"

13 Atbilstoši šīs pašas regulas 39. panta 1. punktam ŠNK 2.–8. pants ir atcelts, sākot ar 2006. gada 13. oktobri.

14 Saskaņā ar tās 40. pantu Regula Nr. 562/2006 ir stājusies spēkā 2006. gada 13. oktobrī.

Valsts tiesiskais regulējums

15 2000. gada 11. janvāra Ietvarlikumā 4/2000 par ārvalstnieku tiesībām un brīvībām Spānijā un viņu sociālo integrāciju (*Ley Orgánica sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social*) (*BOE* Nr. 10, 2000. gada 12. janvāris, 1139. lpp.) grozījumi tika izdarīti ar 2000. gada 22. decembra Ietvarlikumu 8/2000 (*BOE* Nr. 307, 2000. gada 23. decembris, 45508. lpp.), kā arī ar 2003. gada 20. novembra Ietvarlikumu 14/2003 (*BOE* Nr. 279, 2003. gada 21. novembris, 41193. lpp.; turpmāk tekstā — "Ārvalstnieku likums").

16 Ārvalstnieku likuma 28. panta 3. punktā, kas regulē ārvalstnieku izceļošanu no Spānijas, ir paredzēts:

"Izceļošana no [Spānijas teritorijas] ir obligāta šādos gadījumos:

[..]

c) tad, ja ārvalstnieka sniegtie lūgumi palikt Spānijas teritorijā administratīvā kārtā ir noraidīti, vai atļaujas atrasties Spānijā neesamības gadījumā."

17 Atbilstoši Ārvalstnieku likuma 51. pantam noteikumu attiecībā uz ārvalstnieku ieceļošanu un uzturēšanos pārkāpumi atkarībā no to smaguma tiek klasificēti kā "mazāk smagi", "smagi" un "sevišķi smagi".

18 Saskaņā ar minētā likuma 53. panta a) punktu smagu pārkāpumu izdara persona:

"kas Spānijas teritorijā atrodas nelikumīgi sakarā ar to, ka tai nav uzturēšanās atļaujas pagarinājuma vai uzturēšanās atļaujas, vai arī to derīguma termiņš ir beidzies vairāk nekā pirms trim mēnešiem un šī persona paredzētajā termiņā nav lūgusi termiņu pagarināt."

19 Atbilstoši Ārvalstnieku likuma 55. pantam smaga pārkāpuma gadījumā piemērojamā sankcija ir naudas sods, kura maksimālais apmērs ir EUR 6000. Uzliekot šo sodu, kompetentajai iestādei ir jāpiemēro samērīguma kritēriji, ievērojot vainas pakāpi, radīto kaitējumu, no pārkāpuma izrietošo risku un pārkāpuma sekas.

20 Ārvalstnieku likuma 57. pantā par izraidīšanu no teritorijas ir noteikts:

"1. Ja pārkāpumu ir izdarījis ārvalstnieks, kura rīcība tiek klasificēta kā sevišķi smags pārkāpums vai smags pārkāpums šī ietvarlikuma a), b), c), d) un f) punkta izpratnē, pēc attiecīgā administratīvā procesa pabeigšanas naudas soda vietā var piemērot izraidīšanu no Spānijas teritorijas.

2. Otrs izraidīšanas pamats, kas ir piemērojams pēc attiecīgā administratīvā procesa pabeigšanas, pastāv tad, ja Spānijā vai ārpus tās robežām ārvalstnieks ir notiesāts par tīšu rīcību, kas Spānijā veido noziedzīgu nodarījumu, par kuru ir piemērojams brīvības atņemšanas sods, kura termiņš pārsniedz vienu gadu, izņemot gadījumu, ja iepriekšējās sodāmības no [attiecīgā] sodu reģistra ir dzēstas.

3. Sods izraidīšanas veidā un naudas sods nekādā gadījumā nav piemērojami kopumā.

[..]"

21 2004. gada 30. decembra Karaliskā Dekrēta 2393/2004, ar kuru tika pieņemta Ārvalstnieku likuma piemērošanas kārtība (*Reglamento de la Ley de Extranjería*) (*BOE* Nr. 6, 2005. gada 7. janvāris, 485. lpp.), 158. pantā ir noteikts:

"1. Atļaujas uzturēties Spānijā neesamības gadījumā, it īpaši tāpēc, ka ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumi nav vai vairs nav izpildīti, vai arī tad, ja uzturēšanās atļaujas pagarinājuma, uzturēšanās atļaujas vai ikviena cita dokumenta, kas ir vajadzīgs, lai ārvalstnieks varētu palikt Spānijas teritorijā, izsniegšanas lūgumi administratīvā kārtā ir noraidīti, [..] ieinteresētajai personai ar administratīvu lēmumu tiek paziņots par tās pienākumu izceļot no valsts, neskarot iespēju ierakstīt šo brīdinājumu arī pasē vai analoģiskā dokumentā, vai pat atsevišķā dokumentā, ja ieinteresētā persona Spānijā uzturas ar identitātes dokumentu, kas nedod iespēju vajadzības gadījumā izdarīt norādi.

[..]

2. Piespiedu izceļošanai ir jānotiek lēmumā par lūguma noraidīšanu paredzētajā termiņā vai attiecīgajā gadījumā ilgākais piecpadsmit dienu laikā no lēmuma par noraidīšanu paziņošanas, izņemot ārkārtas apstākļus un ja ieinteresētā persona var pierādīt, ka tai ir pietiekami iztikas līdzekļi; šajā gadījumā termiņu var pagarināt līdz maksimālajam 90 dienu termiņam. Ja termiņš ir beidzies un izceļošana nav notikusi, ir piemērojamas normas, kuras šajā Piemērošanas kārtībā ir paredzētas [Ārvalstnieku] likuma 53. panta a) punktā paredzētajam gadījumam.

3. Ja atbilstoši iepriekšējo punktu noteikumiem šajā pantā norādītais ārvalstnieks faktiski ir izceļojis no Spānijas teritorijas, ieceļošana valstī viņam nav aizliegta un viņš var atgriezties Spānijā, ievērojot ieceļošanai Spānijas teritorijā paredzētās normas.

[..]"

22 No lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka minētās valsts tiesību normas *Tribunal Supremo* [Augstākā tiesa] interpretē tādā veidā, ka, ievērojot, ka izraidīšana ir sods, lēmumam, ar ko tas ir uzlikts, ir jābūt īpaši pamatotam un tajā ir jāievēro samērīguma princips.

23 No Tiesai sniegtajiem dokumentiem izriet, ka praksē, ja trešās valsts pilsonim nav dokumenta, kas [dod tiesības] ieceļot vai uzturēties Spānijā, un ja tā rīcība nav bijusi iemesls atbildību pastiprinošiem apstākļiem, piemērojamam sodam ir jāaprobežojas ar naudas sodu, jo nav papildu elementa, kas pamatotu naudas soda aizstāšanu ar izraidīšanu.

Pamata prāvas un prejudiciālais jautājums

24 Lietā C-261/08 kompetentās iestādes 2006. gada 26. septembrī uzsāka administratīvo procesu par Ārvalstnieku likuma 53. panta a) punkta pārkāpumu attiecībā uz Bolīvijas pilsoni Suritu Garsiju, kura Spānijā atradās nelikumīgi vai nu tādēļ, ka viņa nebija saņēmusi uzturēšanās atļaujas pagarinājumu vai uzturēšanās atļauju, vai arī tādēļ, ka šo dokumentu derīguma termiņš ir beidzies vairāk nekā pirms trim mēnešiem un ieinteresētā persona paredzētajā termiņā nav lūgusi termiņu pagarināt.

25 Minētais process 2006. gada 15. novembrī ir noslēdzies ar *Delegado del Gobierno* lēmuma pieņemšanu, ar kuru ieinteresētā persona tika izraidīta no Spānijas teritorijas. Līdz ar šo sodu tika piemērots aizliegums piecu gadu laikā ieceļot Šengenas telpā.

26 Surita Garsija minēto lēmumu pārsūdzēja *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo Nr. 6 de Murcia* [Mursijas Administratīvā tiesa Nr. 6], kura sūdzību pirmajā instancē noraidīja. Apelācijas sūdzībā ieinteresētā persona norādīja, ka šis lēmums esot atceļams, jo, izskatot lietas apstākļus, kuri nekādā ziņā neattaisnojot naudas soda aizstāšanu ar izraidīšanu, administrācija neesot pareizi piemērojusi samērīguma principu.

27 Lietā C-348/08 ar 2007. gada 30. jūlija lēmumu *Delegado del Gobierno* izteica rīkojumu izraidīt no Spānijas teritorijas Bolīvijas pilsoni Čoki Kabreru, kurš Ārvalstnieku likuma 53. panta a) punkta izpratnē Spānijā atradās nelikumīgi vai nu tādēļ, ka viņš nebija saņēmis uzturēšanās atļaujas pagarinājumu vai uzturēšanās atļauju, vai arī tādēļ, ka šo dokumentu derīguma termiņš ir beidzies vairāk nekā pirms trim mēnešiem un ieinteresētā persona paredzētajā termiņā nav lūgusi termiņu pagarināt. Līdz ar šo sodu tika piemērots aizliegums piecu gadu laikā ieceļot Šengenas telpā.

28 Čoke Kabrera minēto lēmumu pārsūdzēja *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo Nr. 4 de Murcia* [Mursijas Administratīvā tiesa Nr. 4], kura sūdzību pirmajā instancē noraidīja. Apelācijas sūdzībā ieinteresētā persona norādīja, ka šis lēmums esot atceļams, jo, izskatot lietas apstākļus, iestādes neesot piemērojušas samērīguma principu un neesot pamatojušas naudas soda aizstāšanu ar izraidīšanu.

29 Šajos apstākļos *Tribunal Superior de Justicia de Murcia* [Mursijas Augstākā tiesa] abās tās izskatāmajās lietās nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu, kurš katrā no šīm lietām ir izteikts identiskā redakcijā:

"Vai [..] līgums, it īpaši EKL 62. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts, kā arī [..] Regula (EK) Nr. 562/2006 [..], it īpaši tās 5., 11. un 13. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums kā Spānijas tiesiskais regulējums un tā interpretācija judikatūrā, ar ko trešās valsts pilsoņa, kurš Eiropas Savienības teritorijā uzturas bez dokumenta, kas dod tiesības uz ieceļošanu un uzturēšanos, izraidīšanu ļauts aizstāt ar naudas soda piemērošanu?"

30 Ar trešās palātas priekšsēdētāja 2009. gada 27. marta rīkojumu lietas C-261/08 un C-348/08 tika apvienotas mutvārdu procesa un sprieduma taisīšanas vajadzībām.

Par prejudiciālo jautājumu

Par lietā C-261/08 uzdotā jautājuma pieņemamību

31 Spānijas valdība norāda, ka lietā C-261/08 uzdotais jautājums esot nepieņemams, jo tas esot pilnībā hipotētisks.

32 Tā norāda, ka Regulas Nr. 562/2006 11. panta 3. punktā paredzētā iespējamā pienākuma saistībā ar pamata lietas faktiem noteikt izraidīšanas sankciju piemērošanu *ratione temporis* nepieļaujot krimināltiesību atpakaļejošā spēka aizlieguma princips, jo šī regula spēkā esot stājusies tikai 2006. gada 13. oktobrī, bet sūdzības iesniedzēja pamata lietā par nelikumīgo stāvokli Spānijas teritorijā esot tikusi apsūdzēta jau 2006. gada 26. septembrī.

33 Atbilstoši Spānijas valdības viedoklim, tā kā pamata lietā runa esot par administratīvo sodu, kuram esot piemērojami tādi paši principi kā tie, kas ir spēkā kriminālprocesā, it īpaši tiesiskuma princips un sodu likumības princips, esot jāpiemēro tie tiesību akti, kas ir bijuši spēkā inkriminējamo faktu iestāšanās datumā, nevis tie, kas ir bijuši piemērojami valsts iestāžu izraidīšanas lēmuma pieņemšanas datumā, t.i., 2006. gada 15. novembrī, ko, šķiet, apgalvojot iesniedzējtiesa.

34 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka EKL 234. pantā noteiktās procedūras ietvaros, kuras pamatā ir funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu, jebkurš lietas faktu vērtējums ir valsts tiesas kompetencē. Tāpat valsts tiesa, kura iztiesā prāvu un kurai jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, var noteikt, cik lielā mērā vajadzīgs ir prejudiciālais nolēmums, lai šī tiesa taisītu spriedumu, un cik atbilstīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi. Tātad gadījumā, ja uzdotie jautājumi skar Kopienu tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (skat. it īpaši 2003. gada 25. februāra spriedumu lietā C-326/00 *IKA*, *Recueil*, I-1703. lpp., 27. punkts; 2005. gada 12. aprīļa spriedumu lietā C-145/03 *Keller*, Krājums, I-2529. lpp., 33. punkts; 2006. gada 22. jūnija spriedumu lietā C-419/04 *Conseil général de la Vienne*, Krājums, I-5645. lpp., 19. punkts, un 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā C-537/07 *Gómez-Limón*, Krājums, I-6525. lpp., 24. punkts).

35 Atteikums lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu ir iespējams tikai tad, ja acīmredzami ir skaidrs, ka prasītajai Kopienu tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar realitāti vai pamata prāvas priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesas rīcībā nav tādu vajadzīgo faktisko un tiesību apstākļu, lai varētu sniegt noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (skat. it īpaši 2001. gada 13. marta spriedumu lietā C-379/98 *PreussenElektra*, *Recueil*, I-2099. lpp., 39. punkts; 2002. gada 22. janvāra spriedumu lietā C-390/99 *Canal Satélite Digital*, *Recueil*, I-607. lpp., 19. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Gómez-Limón*, 25. punkts).

36 Tomēr Tiesa arī ir nospriedusi, ka izņēmuma apstākļos tai ir jāpārbauda nosacījumi, kādos valsts tiesa tai ir iesniegusi lūgumu, lai pārliecinātos par savu kompetenci (šajā sakarā skat. 1981. gada 16. decembra spriedumu lietā 244/80 *Foglia*, *Recueil*, 3045. lpp., 21. punkts). Sadarbības gars, kam jāvalda prejudiciāla nolēmuma procedūrā, paredz, ka

valsts tiesa ievēro Tiesai uzticēto uzdevumu, kas ir palīdzēt veikt pareizu tiesvedību dalībvalstīs, nevis sniegt konsultatīvus atzinumus par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem (iepriekš minētais spriedums lietā *Foglia*, 18. un 20. punkts; 1983. gada 3. februāra spriedums lietā 149/82 *Robards*, *Recueil*, 171. lpp., 19. punkts, kā arī 1992. gada 16. jūlija spriedums lietā C-83/91 *Meilicke*, *Recueil*, I-4871. lpp., 25. punkts).

37 Šajā lietā ir jākonstatē, ka datumā, kad sūdzības iesniedzēja pamata lietā C-261/08 tika apsūdzēta par nelikumīgo stāvokli Spānijas teritorijā, t.i., 2006. gada 26. septembrī, Regula Nr. 562/2006 vēl nebija spēkā, no kā izriet, ka var rasties jautājums par minētās regulas interpretācijas nepieciešamību saistībā ar šīs lietas pamatā esošajiem faktiem.

38 Ja lietā C-261/08 *ratione temporis* piemērojamo tiesību aktu noteicošais kritērijs ir faktu iestāšanās datums, piemērojams bija nevis Regulas Nr. 562/2006 11. panta 3. punkts, bet gan ŠNK 6.b pants. ŠNK 6.b pants ir viens no tiem, kas atbilstoši Regulas Nr. 562/2006 39. pantam tika atcelti ar 2006. gada 13. oktobri.

39 Taču katrā ziņā, kā ģenerāladvokāte ir norādījusi savu secinājumu 27. punktā, Regulas Nr. 562/2006 11. panta 3. punktā tika vienīgi pārņemts ŠNK 6.b panta 3. punktā, kurš laikā, kad sūdzības iesniedzēja pamata lietā tika apsūdzēta par nelikumīgo stāvokli Spānijas teritorijā, bija spēkā, iekļautais formulējums.

40 Turklāt ir jākonstatē, ka tiesvedībā, kura ir apvienoto lietu C-348/08, kuras fakti ir iestājušies laikā, kad minētā regula jau bija spēkā, pamatā, iesniedzējtiesa ir uzdevusi Tiesai tādā pašā redakcijā izteiktu prejudiciālo jautājumu.

41 Tādējādi šajās divās apvienotajās lietās uzdotais prejudiciālais jautājums ir atzīstams par pieņemamu.

Par lietas būtību

42 Ievadam ir jāatzīmē, ka lūgums sniegt interpretāciju attiecas uz EKL 62. panta 1. punktu un 2. punkta a) apakšpunktu, kā arī Regulas Nr. 562/2006 5., 11. un 13. pantu.

43 Vispirms ir jāprecizē, ka EKL 62. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts ir tiesiskais pamats Padomes darbībai, kura ir vērsta uz pasākumu, lai nodrošinātu jebkādas personu kontroles neesamību, šķērsojot iekšējās robežas, kā arī pasākumu attiecībā uz dalībvalstu ārējo robežu šķērsošanu veikšanu, un šīs normas kā tādas mērķis vai sekas nav nedz piešķirt trešo valstu pilsoņiem tiesības, nedz arī uzlikt dalībvalstīm saistības.

44 Turpinot, ar Regulas Nr. 562/2006 5. pantu tiek paredzēti trešo valstu pilsoņu ieceļošanas nosacījumi, tiem šķērsojot ārējo robežu ar mērķi uzturēties [dalībvalstī] ne ilgāk par trim mēnešiem sešu mēnešu laikā, bet minētās regulas 13. pants attiecas uz atteikumu atļaut trešo valstu pilsoņiem, kas neatbilst visiem minētajiem nosacījumiem, ieceļot dalībvalstu teritorijā.

45 No tā izriet, ka tādu trešo valstu pilsoņu kā Surita Garsija un Čoke Kabrera, kuri brīdī, kad viņu nelikumīgās uzturēšanās dēļ attiecībā uz viņiem tika izdots izraidīšanas orderis, kopš nenoteikta datuma jau atradās Spānijas teritorijā, situāciju Regulas Nr. 562/2006 5. un 13. pants vairs neregulē.

46 Visbeidzot, ņemot vērā, kā norāda Austrijas valdība un Eiropas Kopienu Komisija, ka nevar izslēgt, ka lietā C-261/08 *ratione temporis* varētu tikt piemērots ŠNK 6.b un 23. pants (skat. šī sprieduma 37. un 38. punktu), lai iesniedzējtiesai sniegtu lietderīgu atbildi, prejudiciālā jautājuma izskatīšanā minētie ŠNK panti ir jāņem vērā (pēc analoģijas skat. 2008. gada 29. janvāra spriedumu lietā C-275/06 *Promusicae*, Krājums, I-271. lpp., 46. punkts, un 2008. gada 3. aprīļa spriedumu lietā C-346/06 *Rüffert*, Krājums, I-1989. lpp., 18. punkts).

47 Kā izriet no tā formulējuma, ŠNK 23. pants attiecas uz visām personām, kuras, nebūdamas dalībvalstu pilsoņi, neatbilst vai vairs neatbilst visiem kādas no dalībvalstīm teritorijā piemērojamajiem īslaicīgas uzturēšanās nosacījumiem, kas atbilstoši lēmumā uzdot prejudiciālu jautājumu iekļautajam faktu aprakstam, šķiet, ir piemērojams gan Suritas Garsijas, gan arī Čokes Kabreras situācijai.

48 No tā izriet, ka ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai ŠNK 6.b un 23. pants, kā arī Regulas Nr. 562/2006 11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja trešās valsts pilsonis dalībvalsts teritorijā uzturas nelikumīgi, jo viņš neatbilst vai vairs neatbilst šajā dalībvalstī piemērojamajiem uzturēšanās ilguma nosacījumiem, šai dalībvalstij attiecībā uz šo personu ir pienākums pieņemt lēmumu par izraidīšanu.

49 Gan ŠNK 6.b panta 1. punktā, gan arī Regulas Nr. 562/2006 11. panta 1. punktā ir paredzēta atspēkojama prezumpcija, saskaņā ar kuru, ja trešās valsts pilsoņa ceļošanas dokumentā nav ieceļošanas zīmoga, attiecīgās valsts kompetentās iestādes var prezumēt, ka tā turētājs neatbilst vai vairs neatbilst attiecīgajā dalībvalstī piemērojamajiem uzturēšanās ilguma nosacījumiem.

50 Ar ŠNK 6.b panta 2. punktu, tāpat kā ar Regulas Nr. 562/2006 11. panta 2. punktu ir ļauts šo prezumpciju atspēkot, ja trešās valsts pilsonis jebkādā veidā sniedz ticamus

pierādījumus — piemēram, transporta biļetes vai pierādījumus par viņa uzturēšanos ārpus dalībvalstu teritorijas — kuri apliecina, ka viņš ir izpildījis nosacījumus saistībā ar īslaicīgas uzturēšanās ilgumu.

51 Atbilstoši ŠNK 6.b panta 3. punktam, tāpat kā Regulas Nr. 562/2006 11. panta 3. punktam, ja katra no šiem pantiem 1. punktā minēto prezumpciju neatspēko, kompetentās iestādes var izraidīt trešās valsts pilsoni no attiecīgās dalībvalsts teritorijas.

52 Komisija pamatoti uzsver, ka starp Regulas Nr. 562/2006 11. panta 3. punkta spāņu valodas redakcijas formulējumu un citu valodu redakciju formulējumiem ir neatbilstības.

53 Spāņu valodas redakcijā ar šo normu tiek uzlikts pienākums, jo tajā ir paredzēts, ka, ja prezumpciju neatspēko, attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes trešās valsts pilsoni no tās teritorijas "izraida". Turpretim visu citu valodu redakcijās izraidīšana minētajām iestādēm ir paredzēta kā iespēja.

54 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru nepieciešamība vienveidīgi piemērot un līdz ar to interpretēt Kopienu tiesību aktu nepieļauj, ka tas tiek ņemts vērā atsevišķi, vienā no tā redakcijām, bet gan prasa, lai to interpretē, pamatojoties gan uz tās autora faktisko nolūku, gan arī uz mērķi, ko tas vēlas sasniegt, ņemot vērā esošās redakcijas visās valodās (skat. it īpaši 1969. gada 12. novembra spriedumu lietā 29/69 *Stauder*, *Recueil*, 419. lpp., 3. punkts; 1988. gada 7. jūlija spriedumu lietā 55/87 *Moksel Import und Export*, *Recueil*, 3845. lpp., 15. punkts; 2001. gada 20. novembra spriedumu lietā C-268/99 *Jany* u.c., *Recueil*, I-8615. lpp., 47. punkts, kā arī 2005. gada 27. janvāra spriedumu lietā C-188/03 *Junk*, Krājums, I-885. lpp., 33. punkts).

55 Tāpat no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Kopienu tiesību normas formulējums vienā no valodu redakcijām nevar būt šīs normas vienīgais interpretācijas pamats un tam šajā sakarā nevar piešķirt prioritāru nozīmi salīdzinājumā ar redakcijām citās valodās. Šāda pieeja nebūtu saderīga ar Kopienu tiesību vienveidīgas piemērošanas prasību (skat. 1998. gada 12. novembra spriedumu lietā C-149/97 *Institute of the Motor Industry*, *Recueil*, I-7053. lpp., 16. punkts; 2008. gada 3. aprīļa spriedumu lietā C-187/07 *Endendijk*, Krājums, I-2115. lpp., 23. punkts, kā arī 2008. gada 9. oktobra spriedumu lietā C-239/07 *Sabatauskas* u.c., Krājums, I-7523. lpp., 38. punkts).

56 Šajā lietā, tā kā Regulas Nr. 562/2006 11. panta 3. punkta spāņu valodas redakcija ir vienīgā, kura atšķiras no citu valodu redakciju formulējumiem, ir jāsecina, ka likumdevēja patiesais nolūks ir bijis nevis uzlikt attiecīgajām dalībvalstīm pienākumu gadījumā, ja trešās valsts pilsonim neizdodas atspēkot šī panta 1. punktā minēto prezumpciju, izraidīt viņu no to teritorijas, bet gan dot tiem šāda veida rīcības iespēju.

57 Kā ģenerāladvokāte ir norādījusi savu secinājumu 43. punktā, šo interpretāciju apstiprina tas, ka ŠNK 6.b panta spāņu valodas redakcija, kuras formulējums ticis pārņemts Regulas Nr. 562/2006 11. pantā, attiecībā uz trešās valsts pilsoņa, kuram neizdodas atspēkot minēto prezumpciju, izraidīšanas dalībvalstīm paredzēto fakultatīvo raksturu no citu valodu redakcijām neatšķiras.

58 Vēl ir jāizskata, vai, kā to norāda Austrijas valdība, no ŠNK 23. panta izriet, ka dalībvalstīm no to teritorijas ir jāizraida visi trešās valsts pilsoņi, kas šajā teritorijā uzturas nelikumīgi, izņemot gadījumu, kad pastāv iemesls piešķirt tiesības uz patvērumu vai starptautisko aizsardzību. Tātad dalībvalsts iespēja izraidīšanas orderi aizstāt ar naudas soda uzlikšanu ar minēto normu netiekot pieļauta.

59 Šo ŠNK 23. panta interpretāciju nevar atbalstīt.

60 Šajā sakarā ir jāuzsver, ka, ņemot vērā ŠNK 23. pantā paredzētās atkāpes, tā formulējums neuzrāda tik stingros vārdos izteikto izraidīšanas pienākumu.

61 Pirmkārt, minētā 23. panta, kas ir II sadaļas par kontroles atcelšanu pie iekšējām robežām un personu pārvietošanos 4. nodaļas attiecībā uz ārvalstnieku pārvietošanās nosacījumiem daļa, 1. punktā pirmām kārtām atbalstīta trešās valsts pilsoņa, kas neatbilst vai vairs neatbilst attiecīgās dalībvalsts teritorijā piemērojamiem īstermiņa uzturēšanās nosacījumiem, brīvprātīga izceļošana.

62 Tas pats attiecas uz šī paša 23. panta 2. punktu, saskaņā ar kuru trešās valsts pilsonim, kam ir citas dalībvalsts izsniegta derīga pagaidu uzturēšanās atļauja, tūlīt ir jādodas uz šīs pēdējās dalībvalsts teritoriju.

63 Otrkārt, tiktāl, ciktāl ŠNK 23. panta 3. punktā ir paredzēts, ka noteiktajos apstākļos trešās valsts pilsonis no tās dalībvalsts teritorijas, kurā viņš ir aizturēts, ir jāizraida, šīs sekas ir pakļautas attiecīgās dalībvalsts iekšējos tiesību aktos paredzētajiem nosacījumiem. Ja, piemērojot šos tiesību aktus, izraidīšana nav atļauta, minētā dalībvalsts ieinteresētajai personai var atļaut palikt tās teritorijā.

64 Tātad katras dalībvalsts iekšējās tiesībās ir jāparedz ŠNK 23. pantā noteikto pamatnoteikumu attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem, kas neatbilst vai vairs neatbilst attiecīgās dalībvalsts teritorijā piemērojamajiem īstermiņa uzturēšanās nosacījumiem, piemērošanas kārtība, it īpaši attiecībā uz nosacījumiem, pastāvot kuriem, tiek veikta izraidīšana.

65 Pamata lietā no Tiesai rakstveida procesā sniegtās informācijas izriet, ka atbilstoši valsts tiesībām lēmums, ar kuru uzliek naudas sodu, nav uzskatāms par dokumentu, ar kuru trešās valsts pilsonim, kas nelikumīgi uzturas Spānijā, tiek ļauts likumīgi palikt Spānijas

teritorijā, ka neatkarīgi no tā, vai šis naudas sods ir vai nav samaksāts, šis lēmums ieinteresētajai personai ir paziņots ar brīdinājumu piecpadsmit dienu laikā izceļot no teritorijas un ka neizpildes gadījumā viņš, pamatojoties uz Ārvalstnieku likuma 53. panta a) punktu, var tikt pakļauts vajāšanai un uzņemas tūlītējas izraidīšanas risku.

66 Tādējādi uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka ŠNK 6.b un 23. pants, kā arī Regulas Nr. 562/2006 11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja trešās valsts pilsonis dalībvalsts teritorijā uzturas nelikumīgi, jo viņš neatbilst vai vairs neatbilst šajā dalībvalstī piemērojamajiem uzturēšanās ilguma nosacījumiem, šai dalībvalstij attiecībā uz šo personu nav pienākuma pieņemt lēmumu par izraidīšanu.

Par tiesāšanās izdevumiem

67 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Konvencijas, ar ko īsteno 1985. gada 14. jūnija Šengenas Nolīgumu starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām, kas parakstīta Šengenā 1990. gada 19. jūnijā un kurā grozījumi ir izdarīti ar Padomes 2004. gada 13. decembra Regulu (EK) Nr. 2133/2004 par prasību dalībvalstu kompetentām iestādēm sistemātiski apzīmogot trešo valstu pilsoņu ceļošanas dokumentus, kad viņi šķērso dalībvalstu ārējās robežas, un par saistītiem grozījumiem Šengenas nolīguma Īstenošanas konvencijā un kopīgajā rokasgrāmatā, 6.b pants un 23. pants, kā arī Eiropas

Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. marta Regulas (EK) Nr. 562/2006, ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss), 11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja trešās valsts pilsonis dalībvalsts teritorijā uzturas nelikumīgi, jo viņš neatbilst vai vairs neatbilst šajā dalībvalstī piemērojamajiem uzturēšanās ilguma nosacījumiem, šai dalībvalstij attiecībā uz šo personu nav pienākuma pieņemt lēmumu par izraidīšanu.

[Paraksti]